

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

สถานการณ์การผลิตสินค้าอาหารของโลกประสบปัญหาพืชอาหารและพลังงานเกิดขึ้น โดยเฉพาะข้าวซึ่งเป็นอาหารหลักของประชากร ปัญหากลุ่มชาติทำให้ผลผลิตข้าวลดลง และยังมี การนำเอาพืชอาหาร เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อย มันสำปะหลัง ไปผลิตเป็นพลังงานทดแทนทำให้พื้นที่ปลูกพืช เพื่อเป็นพลังงานทดแทน ไปแย่งพื้นที่ในการปลูกพืชอาหาร ทำให้ผลผลิตพืชอาหารลดลงจึงเกิดความวิตกกังวลว่าอาหารจะขาดแคลนและราคาสูง ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับกระทรวงพลังงานได้เสนอ เรื่อง การจัดทำยุทธศาสตร์รองรับสถานการณ์วิกฤตอาหารโลกและพลังงานจึงได้จัดทำโครงการจัดตั้งนิคมการเกษตรพืชอาหารและพลังงานทดแทนในสินค้า 5 ชนิด ได้แก่ ข้าว อ้อย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลังและปาล์มน้ำมันในพื้นที่นิคมสหกรณ์เพื่อรองรับยุทธศาสตร์ดังกล่าว โครงการจัดตั้งนิคมการเกษตรพืชอาหารและพลังงานทดแทนมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตพืชอาหารและพืชพลังงานรองรับนโยบายปรับโครงสร้างภาคการเกษตรปีพ.ศ. 2551-2552 รวมถึงรองรับเกษตรกรรุ่นใหม่ที่น่าสนใจเข้าสู่อาชีพเกษตรกรกรรมโดยเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านพืชอาหารและพืชพลังงาน ทั้งนี้ได้มอบเงินกู้ให้เป็นรายได้ของนิคมสหกรณ์จำนวน 15 ล้านบาท เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจ ขณะเดียวกันกรมส่งเสริมสหกรณ์จะช่วยเหลือด้านงบประมาณเพื่อขยายอุปกรณ์การตลาดและรองรับปริมาณผลผลิตภายในพื้นที่โครงการ และร่วมกับภาคเอกชนรับซื้อผลผลิตจากสหกรณ์และเป็นหลักประกันให้กับเกษตรกรว่ามีตลาดรองรับผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

สหกรณ์นิคมแม่สอด จำกัด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เป็น 1 ใน 4 นิคมสหกรณ์ที่ได้รับคัดเลือกจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ให้เป็นสหกรณ์นิคมนำร่อง จากเป้าหมายโครงการฯ ให้เข้าร่วมโครงการจัดตั้งนิคมการเกษตรพืชอาหารและพลังงานทดแทน เพื่อทำการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากเป็นสหกรณ์นิคมที่มีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตชลประทาน มีแหล่งน้ำธรรมชาติหลายสายไหลผ่าน สมาชิกของสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรมีอาชีพปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นหลัก ซึ่งสหกรณ์มีสมาชิกเข้าร่วมโครงการจำนวน 702 ราย และมีพื้นที่ดำเนินการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จำนวน 15,000 ไร่ แต่ในระยะแรกจะดำเนินการจำนวน 5,000 ไร่ และมีสมาชิกเข้าร่วมโครงการจำนวน 234 ราย (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตาก, 2551: เอกสารการประชุมคณะกรรมการบริหาร โครงการจัดตั้งนิคมการเกษตรในเขตสหกรณ์นิคมแม่สอด จังหวัดตาก ครั้งที่ 1/2551 ลงวันที่ 1 สิงหาคม 2551)

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญพืชหนึ่งของประเทศไทยและ ความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี เป็นผลมาจากการขยายตัวของการเลี้ยงสัตว์เพิ่มสูงขึ้น จึงทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ในประเทศ จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรแสดงให้เห็นว่าปริมาณความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศ ปีพ.ศ.2550/2551 เท่ากับ 3.841 ล้านตัน แต่ปริมาณการผลิตรวมทั้งประเทศในปีเดียวกันมีเพียง 3.661 ล้านตัน จึงต้องนำเข้าจากต่างประเทศจำนวน 180 ล้านตัน นอกจากนี้ปริมาณการผลิตที่ได้ในแต่ละปียังไม่แน่นอน เนื่องจากการผลิตขึ้นอยู่กับดินฟ้าอากาศ และยังเสี่ยงต่อภาวะแห้งแล้ง ประกอบกับพื้นที่ที่ใช้ในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ยังต้องแข่งขันกับพืชเศรษฐกิจอื่นที่ให้ผลตอบแทนดีกว่า (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2551: ออนไลน์) การศึกษาถึงต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ภายใต้นโยบายของรัฐบาล โครงการจัดตั้งนิคมการเกษตรพืชอาหารและพลังงานทดแทน จะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรและสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการฯ รวมถึงเกษตรกรรุ่นใหม่ที่น่าสนใจเข้าสู่อาชีพเกษตรกรรม จากข้อมูลและสภาวะการดังกล่าวข้างต้นถือเป็นโอกาสดีสำหรับการลงทุน

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะทำการศึกษาด้านต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามนโยบายของรัฐบาลโครงการจัดตั้งนิคมการเกษตรพืชอาหารและพลังงานทดแทนของสมาชิกสหกรณ์นิคมแม่สอด จำกัด เพื่อให้ทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับสมาชิกของสหกรณ์ และผู้สนใจลงทุนปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รวมถึงเป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อทำการศึกษาด้านต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามนโยบายของรัฐบาลโครงการจัดตั้งนิคมการเกษตรพืชอาหารและพลังงานทดแทน กรณีศึกษา สมาชิกสหกรณ์นิคมแม่สอด จำกัด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา

ทำให้ทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามนโยบายของรัฐบาลโครงการจัดตั้งนิคมการเกษตรพืชอาหารและพลังงานทดแทน กรณีศึกษา สมาชิกสหกรณ์นิคมแม่สอด จำกัด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และเพื่อเป็นข้อมูลให้สมาชิกของสหกรณ์และผู้ที่เกี่ยวข้องใช้ข้อมูลในการตัดสินใจลงทุนในอนาคต รวมทั้งเพื่อเป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและใช้ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

นิยามคำศัพท์

ต้นทุน หมายถึง ต้นทุนทั้งสิ้นในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามนโยบายของรัฐบาลโครงการจัดตั้งนิคมการเกษตรพืชอาหารและพลังงานทดแทน

ผลตอบแทน หมายถึง ผลตอบแทนทั้งสิ้นที่ได้รับจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามนโยบายของรัฐบาลโครงการจัดตั้งนิคมการเกษตรพืชอาหารและพลังงานทดแทน

การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หมายถึง การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในเขตนิคมสหกรณ์แม่สอดที่เข้าร่วมโครงการจัดตั้งนิคมการเกษตรพืชอาหารและพลังงานทดแทน

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หมายถึง เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์นิคมแม่สอด จำกัด และเข้าร่วมโครงการจัดตั้งนิคมการเกษตรพืชอาหารและพลังงานทดแทนในระยะแรก ซึ่งสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตและจำหน่ายได้ในปีพ.ศ.2551 ที่มีพื้นที่ในการเพาะปลูกตั้งแต่ 5 ไร่ ขึ้นไปในเขตอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตาก, 2551: เอกสารการประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการจัดตั้งนิคมการเกษตรในเขตสหกรณ์นิคมแม่สอด จังหวัดตาก ครั้งที่1/2551 ลงวันที่ 1 สิงหาคม 2551)

โครงการจัดตั้งนิคมการเกษตรพืชอาหารและพลังงานทดแทน หมายถึง โครงการจัดตั้งนิคมการเกษตรพืชอาหารและพลังงานทดแทนอาหารและพลังงานทดแทนตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2551 เรื่อง การจัดทำยุทธศาสตร์รองรับสถานการณ์วิกฤตอาหารโลกและพลังงานได้กำหนดเป็นหลักการให้เป็นระเบียบวาระแห่งชาติ โดยมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญในด้านจำนวนพืชที่การผลิตมูลค่าการจำหน่าย 5 ชนิด ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และปาล์มน้ำมัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตพืชอาหารและพืชพลังงานทดแทนและรองรับนโยบายปรับโครงสร้างภาคการเกษตรปีพ.ศ.2551-2552 รวมถึงรองรับเกษตรกรรุ่นใหม่ที่น่าสนใจเข้าสู่อาชีพเกษตรกรรมโดยเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านพืชอาหารและพืชพลังงาน (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตาก, 2551: เอกสารการประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการจัดตั้งนิคมการเกษตรในเขตสหกรณ์นิคมแม่สอด จังหวัดตาก ครั้งที่1/2551 ลงวันที่ 1 สิงหาคม 2551)

สมาชิก หมายถึง เกษตรกรที่สมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ และชำระค่าหุ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้มีสิทธิประโยชน์ในสหกรณ์ทุกประการ

สหกรณ์นิคมแม่สอด จำกัด หมายถึง สหกรณ์นิคมแม่สอด จำกัด ตั้งอยู่เลขที่ 129 หมู่ 5 ตำบลแม่กาษา อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่นิคมสหกรณ์แม่สอด ซึ่งได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสหกรณ์